

Δημιουργικές γλωσσικές δραστηριότητες για το σπίτι

Για την ενίσχυση της προφορικής και της γραπτής έκφρασης ενός παιδιού, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι γονείς. Για τη μερική ή ολική αντικατάσταση των φυλλαδίων με ασκήσεις για το σπίτι, προτείνονται να υλοποιηθούν οι παρακάτω δραστηριότητες:

- Κόψτε 10-15 λέξεις από εφημερίδες ή περιοδικά. Φτιάξτε μια ιστορία με τις λέξεις αυτές. Όσο πιο «αταίριαστες» λέξεις βρείτε, τόσο πιο πρωτότυπο θα είναι το αποτέλεσμα. Όταν θελήσετε να τις χρησιμοποιήσετε, αντί να τις αντιγράψετε στο χαρτί, κολλήστε τα αποκόμματα όπως είναι.

- Κόψτε 10-15 μικρές εικόνες από εφημερίδες ή περιοδικά. Φτιάξτε μια ιστορία με τις εικόνες αυτές. Μη διστάσετε να κάνετε τρελούς συνδυασμούς! Όταν θελήσετε να τις χρησιμοποιήσετε, κολλήστε τις εικόνες αντί να γράψετε τις λέξεις που αντιπροσωπεύουν. Έτσι θα δημιουργήσετε μία εικονοϊστορία.

- Μιλήστε κορακίστικα! Μετά από κάθε συλλαβή βάλτε το «κο». Π.χ. Κακοληκομέκορακο! Προσπαθήστε να συνεννοηθείτε όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται! Τα κορακίστικα είναι από τους πιο διασκεδαστικούς τρόπους για την ενίσχυση της φωνολογικής ενημερότητας.

- Ανοίξτε ένα βιβλίο μαγειρικής, διαλέξτε μια συνταγή και φτιάξτε την! Στη συνέχεια, αντιγράψτε και εικονογράφηστε τη συνταγή σε ένα φύλλο χαρτί και φέρτε το στο σχολείο για να φτιάξει τη συνταγή και ένα άλλο παιδί. Εναλλακτικά, οι συνταγές μπορούν να δεθούν σε βιβλιαράκι για τη δανειστική βιβλιοθήκη της τάξης.

- Βλέπω κάτι που αρχίζει από... Επιλέξτε ένα αντικείμενο που βρίσκεται στον χώρο σας και πείτε «Βλέπω κάτι που αρχίζει από π.χ. «δέλτα», χωρίς όμως να το αποκαλύψετε στους υπόλοιπους. Ξεκινήστε να το περιγράφετε, μέχρι κάποιος να μαντέψει σωστά το αντικείμενο. Κατόπιν, αλλάξτε ρόλους.

- Ορίστε μια κατηγορία, π.χ. φρούτα. Ο ένας παίκτης επιλέγει ένα φρούτο και, χωρίς να το αποκαλύψει στον συμπαίκτη του, ξεκινάει να του το περιγράψει μέχρι ο άλλος να το μαντέψει σωστά. Αν θέλετε να κάνετε το παιχνίδι πιο δύσκολο, μην ορίσετε κάποια συγκεκριμένη κατηγορία.

- Βγείτε έξω και παρατηρήστε τα σύννεφα. Αυτά ταξιδεύουν συνέχεια και έτσι μεταφέρουν ιστορίες από τον ένα τόπο στον άλλο. Ζωγραφίστε τις μορφές που βλέπετε και γράψτε τις ιστορίες που θέλουν να σας πουν.

- Παίξτε κρεμάλα! Επιλέξτε μια λέξη και κρατήστε την κρυφή. Γράψτε σε ένα φύλλο χαρτί μόνο το πρώτο γράμμα ή και το τελευταίο και στη θέση των υπόλοιπων τραβήξτε γραμμούλες. Όταν κάποιος παίκτης λείει ένα γράμμα που ανήκει στη λέξη, το συμπληρώνετε στη σωστή παύλα. Εάν πει ένα λάθος γράμμα, τότε το σημειώνετε σε ξεχωριστό χώρο και σχεδιάζετε στην κρεμάλα ένα μέρος του σώματος. Με την κρεμάλα μπορείτε να διδάξετε ευχάριστα την ορθογραφία στα παιδιά.

- Αλυσίδα λέξεων! Ο ένας παίκτης λείει μια λέξη της επιλογής του. Ο επόμενος θα πρέπει να πει μια λέξη που να ξεκινάει από το τελευταίο γράμμα της προηγούμενης λέξης κ.ο.κ. Αντί για το τελευταίο γράμμα, μπορείτε να παίξετε με την τελευταία συλλαβή της λέξης.

- Πάρτε ένα μολύβι και ένα μπλοκάκι και βγείτε μια βόλτα στην πόλη. Προσπαθήστε να καταγράψετε όσες περισσότερες επιγραφές μπορέσετε. Ο περιβάλλον έντυπος λόγος ενισχύει την κατάρκτηση του γραμματισμού.

- Κοιτάξτε οικογενειακές φωτογραφίες και προσπαθήστε να θυμηθείτε πού ήσασταν, πότε, με ποιους, τι κάνατε, τι λέγατε και τι σκεφτόσασταν. Στη συνέχεια, προσπαθήστε να ζωγραφίσετε ό,τι βλέπετε. Συμπληρώστε τις ζωγραφιές σας με λεζάντες και συννεφάκια στα οποία θα γράψετε λόγια και σκέψεις.
- Κάντε ερωτήσεις ο ένας στον άλλο και προσπαθήστε να τον κάνετε να απαντήσει με ένα «ναι» ή με ένα «όχι». Αν ο άλλος παίκτης πει «ναι» ή «όχι», τότε χάνει και εναλλάσσονται οι ρόλοι.
- Μεγαλώστε τις προτάσεις! Ο πρώτος παίκτης λέει μια όσο το δυνατόν πιο σύντομη πρόταση, π.χ. «Τρώω». Ο δεύτερος παίκτης συμπληρώνει την πρόταση, βάζοντας ακόμα μία λέξη, π.χ. «Εγώ τρώω» κ.ο.κ. αρκεί να μη χαθεί το νόημα.
- Βρείτε τις ερωτήσεις! Ο ένας παίκτης λέει μια απάντηση (π.χ. Η Μαρία.) και ο άλλος προσπαθεί να μαντέψει μια ερώτηση που να ταιριάζει (π.χ. Ποιος έρχεται;).
- Ονειροφύλακας! Κοιμηθείτε το βράδυ και μόλις ξυπνήστε το πρωί, προσπαθήστε να θυμηθείτε το όνειρο που είδατε και να το γράψετε σε ένα χαρτάκι. Φυλάξτε τα όνειρά σας σε ένα κουτί κάτω από το κρεβάτι σας και πού και πού να το ανοίγετε για να τα θυμάστε!
- Ποιο λείπει; Επιλέξτε μερικά παιχνιδάκια ή άλλα αντικείμενα (π.χ. κούκλα, αυτοκινητάκι, κουτάλι κλπ.) και τοποθετήστε τα πάνω σε ένα τραπέζι. Προσπαθήστε να φτιάξετε μια πρόταση που να τα περιέχει όλα. Ο ένας παίκτης βγαίνει έξω από το δωμάτιο και ο άλλος κρύβει ένα από τα αντικείμενα αυτά. Όταν ο πρώτος παίκτης μπαίνει και πάλι μέσα, προσπαθεί να καταλάβει ποιο αντικείμενο λείπει και οι ρόλοι αντιστρέφονται.
- Μη γελάσεις! Ο ένας παίκτης ξεκινάει να λέει μια ιστορία της επιλογής του. Ο άλλος παίκτης προσπαθεί να τον κάνει να γελάσει, χρησιμοποιώντας αστείες εκφράσεις και γκριμάτσες. Εάν ο πρώτος παίκτης γελάσει, τότε χάνει.
- Γρήγορες δαχτυλόκουκλες! Δώστε μορφή στα δάχτυλά σας, ζωγραφίζοντάς τα με στυλό ή μαρκαδόρους. Στη συνέχεια, φτιάξτε διαλόγους με τον συμπαίκτη σας. Μπορείτε να προσθέσετε κι άλλα άτομα στη συζήτηση, απλά και μόνο ζωγραφίζοντας περισσότερα από τα δάχτυλά σας!
- Ρομποτάκια! Ο ένας παίκτης σηκώνεται και είναι έτοιμος να ακολουθήσει τις οδηγίες του άλλου παίκτη. Οι οδηγίες μπορούν να έχουν το ακόλουθο στυλ: Προχώρησε πέντε μικρά βήματα ευθεία, στρίψε δεξιά. Στη συνέχεια, κάνε τρία βήματα πίσω κλπ.
- «Γράψτε» λέξεις ο ένας στην πλάτη του άλλου, χωρίς να τις αποκαλύψετε από πριν. Τα γράμματα χρειάζεται να γίνονται αργά, σταθερά και να έχουν σχετικά μεγάλο μέγεθος. Ο κάθε παίκτης προσπαθεί να καταλάβει τη λέξη που του «γράφει» ο συμπαίκτης του.
- Η λέξη που δε λες! «Πείτε» λέξεις ο ένας στον άλλο, απλά και μόνο κουνώντας τα χείλη και τη γλώσσα σας, χωρίς δηλαδή να ακούγεται ο ήχος. Ο άλλος παίκτης προσπαθεί να μαντέψει σωστά τη λέξη που «λέτε».
- Πείτε μερικές λέξεις της ίδιας κατηγορίας (π.χ. χρώματα), χωρίς να την ονομάσετε, και αναφέρετε και μια που να ανήκει σε άλλη κατηγορία (π.χ. γάτα). Ο άλλος παίκτης καλείται να εντοπίσει την αταίριαστη λέξη.
- Ο ένας παίκτης δίνει στον άλλο μια σειρά οδηγιών, π.χ. Σήκω, πήγαινε στο παιδικό δωμάτιο, άνοιξε το φως, πάρε ένα τετράδιο και ένα μολύβι, σβήσε το φως, έλα πίσω, άφησε το τετράδιο πάνω στο τραπέζι και το μολύβι πάνω στην καρέκλα, κάνε

μια στροφή γύρω από τον εαυτό σου, πήδα τρεις φορές και κάθισε στο πάτωμα. Ο άλλος προσπαθεί να τις ακολουθήσει χωρίς να ξεχάσει κάποια.

- Επιλέξτε ρόλους, π.χ. μαμά-παιδί, μαθητής-μαθήτρια, διευθυντής-δάσκαλος, οδοντίατρος-ασθενής. Ξεκινήστε έναν διάλογο μεταξύ σας, βάσει των ρόλων που επιλέξατε. Στη συνέχεια, αλλάξτε ρόλους.

- Στην καθημερινή σας επικοινωνία, χρησιμοποιήστε σκόπιμα λέξεις που δεν έχουν καμία σχέση με το επικοινωνιακό πλαίσιο και δείτε εάν ο συμπαίκτης σας βρίσκεται σε εγρήγορση για να καταλάβει την «παγίδα». Για παράδειγμα, αντί να πείτε «Σβήσε το φως», πείτε με φυσιολογικό πάντα ύφος «Σβήσε το νερό».

- Πάρτε συνέντευξη ο ένας από τον άλλο. Ο ένας προετοιμάζει γραπτώς τις ερωτήσεις και ο άλλος απαντάει. Αυτός που παίρνει τη συνέντευξη δεν ξεχνάει να κρατήσει σημειώσεις την ώρα που δίνονται οι απαντήσεις.

- Αλλάξτε τον τόνο σε λέξεις και καλέστε τον συμπαίκτη σας να καταλάβει σε ποια λέξη αναφέρεστε.

- Προτού πάτε στο σούπερ μάρκετ, φτιάξτε τη λίστα με τα προϊόντα που χρειάζεται να αγοράσετε. Για μια πιο ενδιαφέρουσα επίσκεψη, φτιάξτε μια ιστορία με τις λέξεις αυτές, γράψτε την και εικονογραφήστε την!

- Διαβάστε ποιήματα. Μετά από τη δεύτερη ή την τρίτη ανάγνωση, κρύψτε ορισμένες λέξεις που βρίσκονται στο τέλος των στίχων και προσπαθήστε να τις βρείτε μόνοι σας.

- Ρίχνετε το ζάρι και λέτε μια πρόταση που να περιέχει τόσες λέξεις όσες και ο αριθμός που τύχατε.

- Τι θα γινόταν αν... Κάντε ο ένας στον άλλο ερωτήσεις του τύπου: Τι θα γινόταν αν π.χ. τρώγαμε τη σούπα με το πιρούνι και όχι με το κουτάλι; Κερδίζει ο παίκτης που θα κάνει τις πιο τρελές υποθέσεις.

- Παίξτε τους τουρίστες! Ο ένας παίκτης θα είναι ο «τουρίστας» και άλλος ο «ντόπιος». Ο «τουρίστας» ρωτάει τον «ντόπιο» πώς θα πάει σε ένα συγκεκριμένο σημείο της πόλης ή του χωριού και ο «ντόπιος» του δίνει οδηγίες, χρησιμοποιώντας το αντίστοιχο λεξιλόγιο (ευθεία, δεξιά, αριστερά κλπ.). Ο «τουρίστας» κρατάει σημειώσεις και στη συνέχεια οι δύο... φίλοι πηγαίνουν από κοινού να επισκεφτούν το μέρος.

- Διαβάστε μεγαλόφωνα ένα κείμενο, αλλάξτε μια λέξη και καλέστε τον συμπαίκτη σας να εντοπίσει τη δική σας παρέμβαση.

- Πείτε μια φράση ή πρόταση με όσο περισσότερο διαφορετικούς τρόπους μπορείτε! Για παράδειγμα, γρήγορα, αργά, τραγουδιστά, θυμωμένα, ψιθυριστά, ευγενικά, διατάζοντας, κλαίγοντας, ανασαίνοντας, γελώντας, με χειρονομίες και κινήσεις του προσώπου και του σώματος.

- Ρίξτε το ζάρι. Βάσει του αριθμού που θα τύχετε, καλείστε να πείτε τόσες λέξεις που να αρχίζουν από ένα συγκεκριμένο γράμμα. Αν θέλετε να αυξήσετε τον αριθμό δυσκολίας, ορίστε μια κατηγορία την οποία θα μπορείτε να αξιοποιήσετε κάθε φορά.

- Σπαγκοτηλέφωνο! Παίρνετε δύο πλαστικά ποτηράκια και ανοίγετε μια τρύπα στο κέντρο του πάτου τους. Τα συνδέετε με έναν σπάγκο μερικών μέτρων και αρχίζετε τις συνομιλίες! Μπορείτε να υποθέσετε ότι μιλάτε με πραγματικούς φίλους ή συγγενείς που βρίσκονται μακριά, ή ακόμα και με ήρωες βιβλίων ή ταινιών. Προσέξτε μόνο να είναι τεντωμένος ο σπάγκος, αλλιώς τα λόγια σας θα... πέσουν στο κενό!

- Ακούστε αγαπημένα σας τραγούδια. Σταματήστε την αναπαραγωγή σε διαφορετικά σημεία καιμαντέψτε τον στίχο που ακολουθεί! Εναλλακτικά, αντικαταστήστε λέξεις ή φράσεις ή και ολόκληρους στίχους με δικές σας λέξεις, φράσεις ή στίχους που να ομοιοκαταληκτούν, αλλάζοντας εντελώς το νόημα!
- Πώς θα πάμε εκεί; Σχεδιάστε χάρτες από το σπίτι σας προς άλλες τοποθεσίες (π.χ. σχολείο, γήπεδο, πάρκο κλπ.). Στη συνέχεια, επιχειρήστε να τους ακολουθήσετε, για να δείτε αν πράγματι οδηγούν στο μέρος που θέλατε να οδηγήσουν. Αν όχι, αναθεωρήστε τους!
- Καθίστε αντικριστά. Χωρίς να μετακινηθείτε, ο ένας παίκτης προσπαθεί να μπει στη θέση του άλλου και να περιγράψει τα όσα βλέπει αυτός, χρησιμοποιώντας λέξεις όπως δεξιά, αριστερά, πάνω, κάτω, δίπλα κλπ. Στη συνέχεια, μετακινηθείτε για να ελέγξετε την ακρίβεια των περιγραφών σας. Εναλλακτικά, μπορείτε να σχεδιάσετε την οπτική, την οποία θεωρείτε ότι έχει ο απέναντί σας.
- Μία λέξη την ημέρα, την άγνοια την κάνει πέρα! Ανοίξτε το λεξικό σε μία τυχαία σελίδα και επιλέξτε μια λέξη που δε γνωρίζετε. Γράψτε τη σε ένα χαρτάκι και κολλήστε το στο ψυγείο. Διαβάστε τον ορισμό της και φτιάξτε προτάσεις με αυτήν. Κάθε μέρα κάντε το ίδιο με μια νέα λέξη, ενώ ταυτόχρονα προσπαθήστε να θυμηθείτε τι σημαίνουν οι προηγούμενες λέξεις. Αν δεν μπορείτε, ανατρέξτε και πάλι στο λεξικό. Όταν «γεμίσει» το ψυγείο, πετάξτε τα χαρτάκια και ξεκινήστε από την αρχή!
- Σε ανύποπτο χρόνο κλείστε τα μάτια σας και προσπαθήστε να περιγράψετε τον χώρο και τα αντικείμενα που βρίσκονται μέσα σε αυτόν με όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες μπορείτε! Κερδίζει ο παίκτης που κάνει την πιο λεπτομερή περιγραφή.
- Ο Πέτρος λέει! Ο ένας παίκτης γίνεται ο «Πέτρος» και δίνει οδηγίες στους υπόλοιπους. Για να υπακούσουν όμως οι άλλοι παίκτες, ο «Πέτρος» χρειάζεται να ξεκινήσει λέγοντας «Ο Πέτρος λέει...». Όποιος ακολουθήσει μια οδηγία που δεν ξεκινάει από την προηγούμενη φράση, χάνει!